

Havbruksutvalget
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.:

Inndyr,

23.11.2022

GILDESKÅL FORSKNINGSTASJON AS (GIFAS) – INNSPILL TIL ENDRING I VILKÅR FOR SØKNAD OM FORSKNINGSTILLATELSE

Vi viser til Fiskeridirektoratets veileder for søknad om forskningstillatelse, revidert jan.2022.

Det er enkelte forhold i denne veilederen som vi mener:

- Ikke er i tråd med tildelingsforskriftens intensjoner
- Skaper tvil pga. sammenblanding av tillatelse til enkeltprosjekt med generell forskningstillatelse
- Skaper tvil om vitenskapelige metoder

Vi vil med dette påpeke at det er nødvendig å avklare disse forholdene slik at veileder klargjør innenfor rammene av gjeldende regelverk.

I det videre viser vi til deler av Fiskeridirektoratets veileder og kommenterer disse

1. Angående Kap. 2. Formålet med ordningen

I **Kap.2** fra avsnitt 2 i veilederen heter det:

«Formålet med forskningstillatelser fremgår av laksetildelingsforskriften § 22 første ledd. Slike tillatelser skal bidra til å utvikle kunnskap som kommer akvakulturnæringen til gode.

Dette kan blant annet være kunnskap om nye metoder, ernæring, nye driftsformer og ny teknologi innen akvakultur av laksefisk i sjø. Dette omfatter ikke prosjekter som omhandler optimalisering, videreutvikling og forbedring av eksisterende driftsformer, teknologi og ernæring. (min utheving i gult) . Forventede resultater fra forskningen skal styrke utviklingen av næringen og bidra til økt forståelse av fiskens biologi, helse og velferd.»

Første avsnitt er greit og gjengivelse av laksetildelingsforskriften §22 er grei. Avsnitt 2 er inneholder derimot avgrensninger i bruk av forskningstillatelser som ikke er hjemlet i laksetildelingsforskriften og er delvis motstridende til denne.

Setningen i gult er markert fordi den sier at forsøk med forbedring/videreutvikling ikke anses å oppfylle krav til forskningskonsesjoner. Det ser ut til at veilederen mener ny kunnskap ikke genereres gjennom forsøk der en for eksempel ønsker å justere på sammensetning av ingredienser i fôr og se hvordan et «justert» fôr presterer i forhold til en kjent og anvendt sammensetning. Det skapes dermed et inntrykk av at **videreutvikling** av fôr, teknologi, driftsformer osv. ikke har sin plass i anvendelse av forskningskonsesjoner.

Laksetildelingsforskriften §22, Særlige formål sier om dette følgende:

«Akvakultur av matfisk til forskning skal bidra til å utvikle kunnskap som kommer akvakulturnæringen til gode, blant annet om driftsformer, teknologi, biologi, ernæring, fiskehelse og fiskevelferd.»

Oppsummering Kap. 2 Formålet med ordningen

- **Vi kan ikke se at tildelingsforskriften utelukker ny kunnskap generert gjennom videreutvikling av fôr, teknologi eller driftsformer etc.**
- **Nesten all forskning baserer seg på å bygge videre på kjent kunnskap.**
- **Poenget må være at det i ethvert forsøksoppsett må være et potensiale mht. nyhetsverdi som skal komme akvakulturnæringen til nytte.**

2. Angående Kap. 5. Fiskeridirektoratets vurderinger

I dette kapittelet i veilederen skilles det ikke mellom forskningstillatelse basert på et enkelt prosjekt og forskningstillatelse som det kan kjøres flere prosjekter/forsøk i. For flere punkter i veilederen henvises det til ett, enkelt prosjekt i forhold til krav til søknad. Dette skaper tvil om forskningstillatelsesordningen og krav søknad.

I veilederen heter det blant annet i noen utvalgte enkeltpunkter (våre uthevinger i gult):

«Søknader om forskningstillatelser blir vurdert utfra den informasjon om prosjektet, om søker og om forpliktende avtaler om forskningssamarbeid som er presentert i søknaden. Dette innebærer blant annet:

- Om søknaden beskriver en problemstilling som er relevant med hensyn til de utfordringene næringen står ovenfor.

- Om søknaden beskriver en løsning som er tilstrekkelig original i forhold til andre forsøk som blir gjennomført eller har vært gjort tidligere.

- I hvilken grad prosjektet vil kunne gi ny kunnskap som vil bidra til å løse utfordringene som er beskrevet i søknaden.

- Om prosjektet er kommet tilstrekkelig langt i sin utvikling til at det er modent for utprøving i den omsøkte skalaen.»

Vår oppsummering Kap.5. Fiskeridirektoratets vurderinger:

- **Det bør både være grunnlag for generell forskningstillatelse og forskningstillatelse til enkeltprosjekt**
- **Generell forskningstillatelse med plass til flere prosjekter/forsøk bør**
 - **ved ny søknad beskrive hvilken type forskningsaktivitet som legges til grunn framover i tid.**
 - **ved søknad om fornyelse baseres på rapportering og beskrivelser av aktiviteten i inneværende periode**
- **Forskingstillatelse til enkeltprosjekt må beskrive forskningsaktivitet framover i tid**
- **Tildelingsforskriften og tilhørende veileder bør spesifisere disse mulighetene og tilhørende nevnte vilkår og med det fjerne tvil som nå har oppstått.**

3. Angående Kap. 9 – Andre hensyn

I avsnitt 3 heter det

«Tildelt forskningsbiomasse omfatter ikke kontroll-/referansefisk. Produksjon av fisk i kontrollgrupper innebærer ikke en forhøyet biologisk og økonomisk risiko utover det som er alminnelig i kommersielle matfisktillatelser i sjø. Produksjon av kontrollgrupper skal derfor gjennomføres i kommersielle matfisktillatelser.»

Kontrollgruppe er i mange tilfeller en sentral del av et forsøk. Det er vanskelig å se hvilken definisjon av kontrollgruppe/referansegruppe som legges til grunn som skal rettferdiggjøre å fjerne et sentralt grunnlag i planlegging og utførelse av forsøk.

Hvis man for eksempel skal teste en helsemessig effekt av en ny mikroingrediens i fôr til laks, vil det være naturlig å ha med i testen en diett uten denne ingrediensen og én eller flere testdietter med ulike konsentrasjoner av den aktuelle ingrediensen. Diett uten aktuelle mikroingrediens vil da utgjøre en kontrollgruppe. Forsøket vil jo miste en sentral del av grunnlaget for å vurdere hvorvidt mikroingrediensen har effekt som forventet. Dette må klargjøres bedre.

Det vises for øvrig til at kontrollgruppe ikke innebærer forhøyet biologisk og økonomisk risiko ut over kommersiell drift som grunnlaget for kravet om at kontrollgrupper skal kjøres i kommersielle matfisktillatelser. Her utelates det mest sentrale som er å designe forsøk slik

at sannsynligheten for å få svar på de spørsmål som stilles. Det vil i mange tilfeller innebære et standard nivå av kontrollgruppe som tilsvarer øvrige enkeltgrupper i forsøket.

Veilederen kan ikke være slik utformet at den ødelegger eller reduserer betydelig vilkårene mht. vitenskapelige metoder i forsøk som den er ment å ivareta.

Vi kan ikke se at tildelingsforskriften hjemler et krav som dette i dag.

Vår oppsummering – Kap. 9 Andre hensyn

- *Kontrollgruppe er en nødvendig del av de fleste forsøk.*
- *Krav om at kontrollgrupper må kjøres i kommersiell tillatelse har i dag ingen hjemmel i lovverket.*
- *Bruk av kontrollgruppe skal selvsagt ikke overdrives i forsøk og må stå i forhold replikasjonsnivået i testgruppene.*

Med hilsen

Ronald Jørgensen
Daglig leder FoU